

Kredátusová, J.: Odborný preklad v praxi. Učebnica s cvičeniami pre ukrajinistov. Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Prešov 2011, 171 stran, ISBN 978-80-555-0344-8, EAN 9788055503448 (словацькою мовою).

Минулого року у видавництві Пряшівського університету вийшла книга **Odborný preklad v praxi**, написана Ярмілою Кредатусовою, викладачем кафедри україністики Філософського факультету зазначеної інституції. Публікація здійснена в рамках проекту «Створення лінгвокультурологічного та перекладацького центру» (Vybudovanie lingvokulturologického a prekladateľ'sko-tlumočnického centra) на базі підтримки операційної програми Výskum a vývoj, фінансованої з Європейського фонду регіонального розвитку.

Рецензований підручник передбачає забезпечення потреб студентів, які навчаються на спеціалізації prekladateľ'stvo a tlumočnictvo – ukrajinský jazyk a kultúra v kombinácii.

У вступній частині автор зазначає, що в Словаччині досі не існував посібник такого характеру, але варто зазначити, що він достойно продовжує серію видань аналогічного характеру для русистів (див. Csiriková, M. – Urielová, L.: Odborný překlad v praxi. Plzeň, 2005 a Csiriková, M. – Klausová, V.: Odborný překlad v praxi. Cvičné texty pro rusisty. Plzeň, 2006).

Підручник охоплює 8 тематичних розділів, які відтворюють найважливіші області сучасного суспільного життя (йдеться, зокрема, про підприємництво та торгівлю, промислове та сільськогосподарське виробництво, економіку, банківську справу, соціальне забезпечення, контракти, послуги та туризм / туристичний рух). Усі розділи публікації побудовані за єдиною схемою, що включає слова та словосполучення, котрі відповідають спрямуванню матеріалу (правда, незрозуміло, чому на початку кожного тематичного блоку, а також і в деяких завданнях слова та словосполучення подаються не за абеткою, що могло б значно полегшити працю як викладачеві, так і студенту), далі йдуть вправи на переклад (використовуються окремі слова та словосполучення, тексти, уривки з часописів і книжних публікацій, Інтернет-матеріали та ін.). Прекрасним доповненням для усіх користувачів є два словники: Slovensko-ukrajinský slovník (s. 134–152) та Ukrajinsko-slovenský slovník (s. 153–170), розміщені наприкінці посібника. Слід зазначити різноманітність вправ, які використовує автор посібника (так, наприклад, студентам пропонуються не лише вправи на переклад з однієї мови на іншу, але й звертається увага на еквіваленти та їхню структуру в українській і словацькій мовах, на вибір потрібного виразу, т. зв. доповнення речення, завдання дериваційного характеру, зокрема, словотвір слів-комполітів та ін.). Варто звернути увагу також на свіжий, актуальний матеріал, який майже завжди продумано дібраний і правильно дозований. Однак, констатуючи, хоча й частково, позитивні якості посібника, заради об'єктивності та для удосконалення його в майбутньому, вважаємо за потрібне зазначити кілька зауважень.

Так, на нашу думку, не зовсім вдалими є словосполучення, котрі пропонуються студентам для запам'ятовування: 1/**ПРОВОДИТИ ТОРГУВАННЯ** /ліпше – здійснювати торгівлю, здійснювати торговельні операції 11/, 2/**Виробити новий план** /ліпше – **Розробити**, 21/, 3/**ВВЕСТИ В ЧИННІСТЬ** /слід: ввести в дію, але набрати або ж втратити чинність, 35/, 4/**збільшити ЧИСЛО населення**/замість слова **число** ліпше було б чисельність, кількість, 36/, 5/**податок на СПАДОК** /ліпше – спадщину, 38/.

Не вважаємо можливим розглядати як синонімічні вирази словосполучення укр. **укладення угоди** та **закриття угоди** /див. с. 11: укладати угоду/укладення/закриття угоди/ по відношенню до словацького еквівалента **UZAVRIET' OVŠCHOD**.

Свідомі того, що пропонований матеріал не завжди достатньо апробований практикою перекладу, адже саме за сучасної доби в багатьох галузях суспільного й економічного життя як України, так і Словаччини відбувається лише створення, формування та становлення відповідної термінології. Мабуть, саме тому, на превеликий жаль, у тексті посібника знаходимо некоректно перекладені вирази: 1/bankový úver – банківський **рахунок** /слід – кредит, позика, 46, 134/, 2/dodávateľ – **підрядник** /найчастіше вживається **постачальник**, 85, хоча, слід зазначити, що у словничку до книги авторка подає і це значення, 136/, 3/matrika, matričný úrad – РАЦС, а у дужках подається розписане скорочення як Реєстр актів цивільного стану, але це, перш за все, інституція, тобто **Відділ** реєстрації актів цивільного стану, котрий веде **реєстр** /86, 139/, 4/právom, podl'a zásady, pravidla, – **за** правом / слід – **згідно з правом**, 93/, 5/majetková škoda – майнові збитки, але лише в майновА шкода /99, 139/, 6/sadzba – **ВЕЛИКИЙ** розмір **ШКОДИ** / слід лише – тариф, ставка, такса, 145/, 7/hospodárske vedenie – економічні лідери / слід – господарське / економічне управління або ж, можливо, адміністрація 137/, 8/odhadnúť hodnotu pozemku – оцінити, скласти ціну чому /слід – встановити, визначити, зрештою, **приблизно підрахувати ціну земельної ділянки**, 37, 141/. Господарський Кодекс України не містить в собі вираз **ГОСПОДАРСЬКИЙ** закон, саме тому, на нашу думку, не варто перекладати ekonomické zákony як **господарські** закони/31/, а лише як **економічні** закони.

На думку сучасних українських мовознавців не бажано вживати: 1/2 **робочІ** дні ліпше 2 **робочИХ** дні /див., зокрема: «Коли до складу словосполучення числівника з іменником входить узгоджене означення, воно може мати або форму називного – знахідного, або форму родового відмінка множини, причому форма називного множини вживається здебільшого з іменниками жіночого роду, а форма родового множини – з іменниками чоловічого роду та середнього», Сучасна українська мова за ред. О. Д. Пономарева, К., 1997, с. 158 /.

Некоректно або ж невдало, на нашу думку, побудовані деякі приклади-речення:

1/в завданні йдеться про переклад у дужках (**Detské lístky** mOžu byt zakupené) **без свідoctва про їхнє народження** /чиє народження – **дітей** чи **квитків???**, але важливо мати **оці документи** /у тексті йдеться лише про **свідoctво**/ при посадці **у поїзд** /ліпше – **ПОТЯГ**/ - впр. 17, с. 117, 2/ Вона здобувала навики **НА** /треба **У**/ відповідному приватному господарстві/23/, 3/ Речовина, **ЩО ЇЇ** одержано хімічним або іншим способом з інших речовин, ліпше: Речовина, що була одержана хімічним або іншим способом /24/, 4/Банк зобов'язаний **Обезпечити** клієнтові можливість /слід – **ЗАБЕЗПЕЧИТИ** ..., 49/, 5/Володимирським проїздом **виходиться** ... /слід – Володимирським проїздом **ВИХОДИМО** або **МОЖНА ВИЙТИ** ... /101/.

Для сучасної доби характерне широке використання матеріалів, розміщених у Інтернеті, але, мабуть, при виборі прикладів до посібника не варто використовувати, зокрема, такі: Якщо клієнт проявив ініціативу і звернувся в **клініку, яка йому на смак.....**/60/.

У зв'язку з тим, що посібник спрямований на підготовку спеціалістів, які б своїми перекладами мали донести до читача не лише фактичний матеріал, а й ма-

ксимально передати красу та виражальні можливості мови, варто було б пам'ятати також і про ефонічність української мови та варіювання сполучників, прийменників, початків деяких слів для реалізації милозвучності мови, а також уникати збігу кількох приголосних (хоча, звичайно, хтось може міркувати, що це слід брати до уваги лише, перекладаючи художній твір), в таких, зокрема, випадках: 1/ у **ВСТ**ановленому порядку – ліпше **В УСТ**ановленому .../37/, 2/втрати здоров'я по хворобі **або** унаслідок.../ліпше – **ЧИ** Внаслідок, 67/, 3/законодавством можуть бути передбачені **І** інші категорії працівників... / ліпше – передбачені **ТАКОЖ** інші ..., 77/, 4/для працівників, зайнятих на роботах **З ШК**ідливими умовами праці /слід – **ЗІ** шкідливими..., 80/, 5/кію**СК З** Сувенірами / ліпше – **ІЗ**, 128, 143/ та ін.

Наводимо також кілька зауважень технічного характеру, котрих можна уникнути у наступному виданні: 1/*визначАти склад і вартОстІ підприємства* замість визначИти склад і вартІсть **МАЙНА** підприємства /14/, *закрИпИти* замість закрІпИти /15/, *управЛяння товариством* замість управЛіння товариством /17/, *консалБтингова фірма* замість консалтингова фірма /18/, *спертІса не директивИ*, а директивА /30/, *встановити контРакт/* замість встановити контакт /37/, виявле**Н**них відхилень замість виявле**Н**их /95/, збитки спричинені пожежою, слід – збитки, спричинені пожежою /99/, одного з найд**Е**рєвніших храмів – слід найдрєвнїших /101/, однієї з найкра**Ж**их споруд – слід найкраЩих /101/, непотрібне подвоєння у слові тала**СС**отерапія та його похідних /115/, у впр. 5 на с. 72 двічі фіксується **7 січня**, по-друге, правда, лише вказівка на місяць /як святковий день і як релігійне свято/. Окреме зауваження стосується нерационального використання місця на с. 108–113: тексти у впр. 7 можна було б значно скоротити або змінити конструкцію речень, а не абсолютно повторювати попередні тексти впр. 6.

Наші зауваження та міркування не зачіпають концептуальних положень автора, хоча, на перший погляд, може здатися, що рецензія має багато зауважень, але вважаємо, що більшість з них можна легко виправити, готуючи друге видання без сумніву потрібної, навіть край необхідної для підготовки повноцінних фахівців-україністів, майбутніх перекладачів, книги.

Галина Миронова

Gwóźdz-Szewczenko, I.: Nie taki polski straszny jak go malują..., PWSZ, Nysa, 2010, 271 s.

Podręcznik „Nie taki polski straszny jak go malują...” jest przeznaczony dla studentów zagranicznych przyjeżdżających do Nysy. Podręcznik ten ma na celu zapoznać studentów z systemem gramatycznym języka polskiego oraz przedstawić studentom realia Polski, a przede wszystkim regionu nyskiego.

Autorka, mając na uwadze prezentację „aspektu regionalnego”, starała się w poszczególnych lekcjach zastosować sytuacje, w których studenci mogą się znaleźć podczas pobytu stypendialnego w Nysie. Dialogi i czytanki zostały ciekawie skonstruowane. Autorka przybliżyła im studentom polskie realia, ale przede wszystkim stara się zapoznawać studentów z miastem, do którego przyjechali studiować. Studenci wraz z bohaterami podręcznika zwiedzają miasto, wybrane zabytki, zapoznają się z polską